

Mejeriberetning fra det nordvestlige Jylland for Aaret 1876.

Mejeridriften fra Vinteren ind i Foraaret til Græstiden kan betragtes som en Fortsættelse af Vinterdriften. Græstiden falder her forholdsvis sent, omtrent 20de Maj; kun enkelte Ejendomme med særdeles gode Græsgange kunne have Køerne ude først i Maj.

At holde Køernes Mælkeudbytte oppe gjennem den sidste Del af Vinteren til Græstiden falder paa mange Steder vanskeligt og naaedes for det meste kun ufuldstændig, dels fordi Køerne mange Steder kævede tidlig paa Efteraaret (en betydelig Del i Oktober), dels fordi Fodringen allerede først paa Vinteren havde været rigelig, idet der for mange Besætningers Vedkommende blev begyndt med 8—10 Pd. Kraftfoder strax efter Kælvingen, saa at man ved at tilskyde 3—4 Pd. senere hen i Tiden kom frem til et stærkere Foder, end der under almindelige Forhold er heldig for Køer, som skulle bevares for Mejeribrug. Dermed skal imidlertid ikke være sagt, at der er fodret for stærkt, men kun, at man ved Brugen af et saadant Foder maa være forberedt paa at stifte en større Del af sin Besætning, end naar man fodrer mere maadeholden, hvilket den større Tilbøjelighed til Overløbning og andre fra det for stærkt udviklede Rjønsliv stammende Ulemper nofsom godtgjøre, ligesom for en stor Del Individers Vedkommende ogsaa Anlægget til Fedning ved det stærkere

Foder faaer en saadan Overvægt, at det faaer en varig Tilbagegang i Mælkehøvelsen til Følge. Vel lader det sig næppe paavise, at den stærke Fodring, paa Grund af sit store Indhold af Næringsstoffer, virkelig skulde være uheldig, og da den ofte er den mest lønnende i Øjeblikket, er det ikke at undre sig over, at den bliver anvendt i en Egn som denne, hvor Mejeribruget er forholdsvis ungt, og som Følge deraf have mange af Landmændene endnu ikke tilegnet sig synderlig Erfaring i saa Henseende; men naar man saa iagttager, at den største Del af Udsætterkøerne ere Overløbere, der ofte ere af de bedste Mælkere og i det Hele taget Dyr, der baade hvad Form og Egenstaber angaaer ville være brugelige Tillægsdyr, saa maa det vel erkjendes, at man kan gjøre Skade med et stærkt Foder, og at det er tilraadeligt at tage fuldt Hensyn til Dyrenes Bestaffenhed.

Juni Maaned begyndte med et godt Udbytte af Mælk, forsaavidt Køerne ikke havde tabt alt for meget, og Smørudbyttet i Forhold til Mælken var ligeledes meget tilfredsstillende, men efterhaanden som Græsset, der mest bestaaer af Rajgræs og Hejrearter, blev grovere, gik det i Almindelighed noget tilbage, ikke saa meget med selve Mælkeudbyttet som med Smørindholdet; dog kan denne Stigning af Mælkforbrug pr. Pd. Smør for nogle Vandmejeriers Vedkommende være begrundet i Vandets ringere Bestaffenhed og Mangel paa Is, idet en større Del af disse Mejerier er baseret paa Brøndvand, der, selv om det er tilstede i rigelig Mængde, dog, naar Brøndene ikke ere dybe, paavirkes af Sommervarmen. I den sidste Halvdel af Juli indtraf den skarpe, kolde Vestenvind, der i Forbindelse med Mangel paa Regn næsten standsede al Græsvæksten og tillige udstrakte sin Indflydelse til Sæden, navnlig Vaarsæden, hvilket ikke blot havde den middelmaadige Høst til Følge, men alt hvad der som Grønfoeder var bestemt til Reserveføde for Køerne naaede heller ikke til nogen Udvikling, saa at man, for at Køerne ikke skulde gaa helt tilbage baade i Fuld og Mælkehøvelse, maatte

ty til det for Vinteren indkjøbte Kraftfoder: Klid og Oliefager. Enkelte stærkt fodrede Besætninger, der selv i den bedste Græstid havde faaet Tilskud af Kraftfoder, maatte tages paa Stald i længere Tid, og en saaadan delvis Staldfodring var almindelig i Juli og August Maaneder, hvorimod fuldstændig Staldfodring kun har været anvendt paa Steder her i Egnen.

I Efterhøsten maatte Kvæget for det meste søge Føden ude, fordi den daarlige Høst fordrede Sparsomhed; Køerne vare da ogsaa for det meste golde; men da den i September faldende temmelig stærke Regn var ledsaget af Kulde, blev Efteraarsgræsningen mindre god, maaste ogsaa fordi Græssets Standsning i Værten havde været saa langvarig. Det bedre Vejr senere hen paa Efteraaret kom mindre Køerne tilgode, da de, der skulde kælve i Oktober, maatte tages paa Stald, hvorimod Ungkvæget og den Del af Køerne, som skulde kælve senere, blev gaaende ude til November. Enkelte Steder blev det vel taget paa Stald om Natten, men det synes, som om Ungkvæget stod sig bedre ved at være ude, selv om Natterne vare kolde.

Paa Grund af den daarlige Høst faa mange Landmænd sig nødsagede til at indskrænke deres Besætninger for Vinteren, og det var en almindelig Mening, at Kvæget vilde synke meget i Værdi; Kvægpriserne vare ogsaa nedadgaaende til Slutningen af September, men siden var her en livlig Handel baade med Køer og Stude til gode Priser.

Den almindelige Mening, at Foderet i slike knappe Aar skulde være forholdsvis drøjt, synes ikke iaar at holde Stik, maaste paa Grund af at det iaar ikke blot er Mangel paa Regn og stærk Varme, men tillige Kulde, der har forringet Høsten.

Tovrigt gaaer det stadig fremad med Mejeridriften her i Egnen, saaledes at den ikke blot udvider sit Omraade, men ogsaa i Kvaliteten af Smør og Ost er der tydelige Fremskridt at spore. I Løbet af Foraaret og Sommeren er der paa

omtrent en Snes Bøndergaard i Thy anlagt nye Mejerier, for største Delen Vandmejerier, foruden at enkelte ældre Mejerier ere forandrede dertil. Forsaavidt der paa Grund af den daarlige Høst ikke skal blive Mangel paa Straa og Avner til Sfoleringsmateriale, kan det haabes, at der i den kommende Vinter vil blive gjort alvorlige Forsøg paa Indsamling og Opbevaring af Is og Sne, da Kjærning af sød Fløde bliver mere almindelig, uagtet det falder mange Producenter vanskeligt at faa Smørret antaget til Pakning, hvilket tildels er begrundet i, at man ved de mindre Besætninger maa samle for længe for at faa Smørtræet faldt, og naar man faa oven i Kjøbet vil slaa i $\frac{1}{3}$ Td., hvilket man ofte anstrænger sig for i Naab om at naa højere Priser, faa gaaer der for mange smaa Mejeriers Bedkommende ofte 14 Dage eller længere, for at Træet kan faldes. Naar man derfor vil lægge Mærke til, at det søde Smør paa Grund af den lampeligere Vætning indeholder mere Kjærnemælk, og da det tillige er en Kjendsgjerning, at denne let bliver bitter, ligesom ogsaa Luftens Afgang fremkalder Syregjæringen, faa turde her maasse søges en af Grundene til den almindelige Klage over „Mangel paa Renhed i Smagen“, — vel at mærke kun én af dem. Det var derfor ønskeligt, om der fra Smørhandlernes Side kunde tilvejebringes nogen Begunstigelse for de smaa Mærker af sødt Smør, hvilket tillige synes at være i deres egen Interesse, da de derved vilde erholde en bedre Kvalitet; og da Fremgangen i faa Henseende væsentlig er tilvejebragt ved at forforte Skumningstiden, var intet naturligare end ogsaa at forforte Smørrets Henstand under ugunstige Forhold.

En større Del af det fyrnede Smør sælges til fast Pris, hvad der ikke bidrager til Fremgang i Kvaliteten; slikt steer vel ikke blot fordi det er en nem Leverance, hvad der vel for denne Egn med sine daarlige Forbindelsesmidler kan have Betydning, men tillige fordi man finder denne Handel sikrere end selv at sende det til Markedet; men denne formodede Sikkerhed giver let Anledning til, at der anvendes mindre

Omhu ved Tilvirkningen, saa at man snarere anstrænger sig for at lave meget end godt Smør.

Den skummede Mælk anvendes for største Delen til Ost, men naar undtages et enkelt større Mejeri, hvor der laves Exportost, steer Ostelavningen efter ældre Methoder, og Osten er kun Gjenstand for Hjemmehandel. Den egentlige Mejeriost, saaledes som den sædvanlig laves paa Mejerier i andre Egne, har man ingen Smag for her, idet man i Stedet for dennes tætte Masse her søger at faa den til at hæve sig. Dog betales den med 22—25 Ore pr. Pd., selv i ung, umoden Tilstand.

Regnskabsføringen staaer her som paa mange andre Steder meget tilbage; vel begynder man at føre Kontrol med Køernes Mælk og Smørudbyttet, men egentlig gennemførte afsluttede Regnskaber ere altfor sjældne; omstaaende findes Regnskaberne fra 4 Gaarde.

Rejeriberegninger for Året 1876 fra det nordvestlige Jylland.

Befættningen.				Mælk.				Ømør.				Øst.															
Åarben.	Skærens Skrald.	Øvrere Søer.	Yngre Søer.	Dørvæbøer.	Skaffere.	Plac.	Rejeri-system.	Mælkedybte.	Mælkedybte pr. So.	Mælk anvendt til Skæring.	Produceret Ømør.	Sølt og forbragt Ømør.	Ømør til Forbr.	Ømør pr. So.	Ømør til Ømør til 1 So. Mælk udbragt i Søer til	Ømør pr. So.	Ømør til Ømør til 1 So. Mælk udbragt i Søer til	Ømør pr. So.	Ømør til Ømør til 1 So. Mælk udbragt i Søer til	Ømør pr. So.	Ømør til Ømør til 1 So. Mælk udbragt i Søer til	Ømør pr. So.	Ømør til Ømør til 1 So. Mælk udbragt i Søer til	Ømør pr. So.	Ømør til Ømør til 1 So. Mælk udbragt i Søer til		
A.	96	76	15,8	4,1	4,1	4,1	4,1	431168	4491	430738	15134	15058	0,5	27,8	158	—	—	244916	8622	253538	holm.	20984	17259	17,8	—	218,6	12,08
B.	34	"	"	"	"	"	"	176556	5198	168480	6240	6240	"	27	189,5	112	3,96	84713	3694	88407	do.	6686	5415	19	28,4	196,6	13,23
C.	28	75	25	"	"	"	"	136841	4869	136161	4428	4155	6	30,8	158	130	3,96	81019	15752	96771	do.	7567	—	—	—	269,9	12,80
D.	16	43,8	12,5	19,7	25	do.	do.	74353	4647	—	2474	2355	4,8	30,05	154,6	114	3,61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Fodringen har paa ovennævnte Gaarde været:

A.		B.		C.		D.	
<p>De mestgibende Søer er daglig givet 6-8 So. Skraffodder, bestående af Høvet, Rug og Bygggræs samt Skib, Palmes, Lin- og Rapsfoder. I det fæle er opføder 54,275 So. Korn og 75,365 So. Foderstoffet. 200 Soes Enggræs, 700 So. Høvet og 200 So. Skraffodder. Til Ømørning er anvendt 105 So. Sand indtil 1½ August, efter denne Tid, da Søerne gik løse, et meget færre Mængde. Paa Grund af Ømørmangel blev der i Juli og Begyndelsen af August givet 1 Øst Vandskæb og 2 So. Skib.</p>	<p>Den Vinteren gives 11-12 So. Skraffodder daglig til de mælk-givende og 7-8 So. til de halde Søer. Om Sommeren bruges Skalb-fodring, der anvendes da ved Siden af Ømørfoder 5 So. Skraffodder pr. So.</p>	<p>Vinterføderet har ialt været 1700 So. Skraffodder, 10 So. Høvet, 1 Øst Hø daglig i 2 Maaned. Sommerføderet har været et Ømørmængde af 1 So. Sand samt brugt Skalb-fodring, ligesom det fæle Sommeren paa Grund af Ømørmangel er givet et Tilfald af Palmefoder. Alt pr. So. Skraffodder. Alt pr. So. Skraffodder.</p>	<p>Der er ialt opføder 2383 So. Rapsfoder, 4350 So. Palmefoder, 8763 So. Skib, 14,760 So. Høvet, 150 So. Høvet. Ømørning af 7 So. Sand til Fødering. En lille Tid er brugt Skalb-fodring, ligesom det fæle Sommeren paa Grund af Ømørmangel er givet et Tilfald af Palmefoder og Skib, sidst Søen og grøn Søer.</p>				